

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOLIQ QO‘MITASI HUZURIDAGI**

SOLIQ OLIY MAKTABI

**FALSAFA
FANINING O‘QUV DASTURI
(kunduzgi ta’lim shakli)**

Bilim sohasi:	400 000	–	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	410 000	–	Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishi:	60410300	–	Soliqlar va soliqqa tortish
	60410200	–	Buxgalteriya hisobi

Toshkent – 2026

Mazkur o'quv dasturi "Soliqlar va soliqlar tortish, buxgalteriya hisobi" fakulteti Kengashining 2026-yil 11 - sentyabr 1 -sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur o'quv dasturi Soliq oliy maktabining "Umumkasbiy va gumanitar fanlar" kafedrasidan taqdim etilgan (kafedraning 2026-yil 9 - sentyabr 1 -sonli yig'ilish bayoni).

Tuzuvchi:

X.Alikulov – Soliq oliy maktabining "Umumkasbiy va gumanitar fanlar" kafedrasida dotsenti, f.f.d., PhD.

Taqrizchilar:

I.Abdullayeva – Soliq oliy maktabining "Umumkasbiy va gumanitar fanlar" kafedrasida dotsenti, f.f.d., PhD.

Sh. Mamatqulov – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti "Falsafa" kafedrasida dotsenti, f.f.d., (PhD).

Kiritildi:

"Umumkasbiy va gumanitar fanlar" kafedrasida mudiri

B. Eshpo'latov

Kelishildi:

O'quv ishlari bo'yicha birinchi prorektor

A. Bozarov

1.	Fan ma'lumotlari				
Fan/modul kodi FAL1204	O'quv yili 2026-2027	Semestr 2			ECTS -4 Kreditlar
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus	O'quv rejadagi tartib raqami 60410300- 1.9 60410200- 1.7			Haftadagi dars soatlari 4
Fanning nomi Falsafa	Jami yuklama (soat)	Auditoriya mashg'ulotlari jami - 60 soat, shundan:			Mustaqil ta'lim (soat)
		Ma'ruza	Amaliy	Lab-ya	
	120	30	30		60
					-

2.	Fanning mazmuni
Fanning maqsadi - talabalarga falsafaning mohiyati va nazariy-uslubiy asoslarini tushuntirish, falsafiy muammolarning o'ziga xos jihatlarini yoritib berish, talabalarga falsafiy muammolarni anglash va ularni aniqlash yo'llari yuzasidan tavsiyalar berish. Fanning vazifalari – insonning dunyoga bo'lgan bilish, ijtimoiy-siyosiy, ahloqiy, diniy, estetik va boshqa munosabatlarini shakllantirish, talabalarning falsafiy, mantiqiy, axloqiy, estetik fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga ko'maklashish, talabalarda mustaqil fikrlash jarayonini samarali tashkil etish ko'nikmalarini shakllantirish.	

3.	Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar
1.	O'rta ta'lim bosqichidagi ijtimoiy-gumanitar fanlar bilimlari
2.	(MAN101) Ma'naviyat asoslari

4.	Ta'lim natijalari (TN)
Kasbiy kompetensiyalar:	
Bilimlar jihatidan:	
TN1	dunyo haqidagi qadimgi va zamonaviy falsafiy bilimlar asosida kasbiy faoliyatini ilmiy asosda tashkil etish, ijtimoiy jarayonlarni mustaqil tahlil qilish, jamiyat taraqqiyoti qonuniyatlarini anglash hamda fuqarolik mas'uliyati tuyg'usini shakllantiradi;
TN2	Sharq va G'arb falsafiy tafakkuri, ontologik, gnoseologik va aksiologik qarashlardan kasbiy faoliyatida foydalanish, ijtimoiy va kasbiy muammolarni falsafiy yondashuv asosida tahlil qilish hamda asoslangan qarorlar qabul qilish kompetensiyasiga ega bo'ladi;
TN3	axborotlashgan jamiyat sharoitida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish, axborotlarni tanqidiy baholash, kibernetika va ma'naviyat immunitetini ta'minlash bilimlaridan foydalana oladi;

TN4	globallashuv, barqaror taraqqiyot, ekologik madaniyat, korrupsiyaga qarshi kurash va ijtimoiy mas'uliyat tamoyillarini kasbiy faoliyatiga integratsiya qilish hamda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash kompetensiyalariga ega bo'ladi;
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN5	falsafiy, ijtimoiy va ma'naviy jarayonlarni tahlil qilish, muammolarni aniqlash, ularning sabab va oqibatlarini baholash hamda ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish ko'nikmasini shakllantiradi;
TN6	tanqidiy, mantiqiy va prognostik fikrlash asosida ijtimoiy jarayonlarni baholash, rivojlanish istiqbollarini oldindan ko'ra bilish va oqilona qarorlar qabul qilish ko'nikmasiga ega bo'ladi;
TN7	internet va ijtimoiy tarmoqlardagi axborotlarni izlash, saralash, tahlil qilish hamda axborot madaniyatiga oid bilimlarni amaliy faoliyatida qo'llay oladi;
Malaka jihatidan:	
TN8	sog'lom turmush tarziga rioya qilish, jismoniy va ruhiy salomatlikni asrash, tafakkur xavfsizligini ta'minlash, shaxsiy mas'uliyat va o'zini o'zi rivojlantirish malakalarini shakllantiradi.

5.	Fan mazmuni va mashg'ulotlar shakli	Soat
	Ma'ruza mashg'uloti (M)	30
M1	Falsafaning mohiyati va jamiyat taraqqiyotidagi ahamiyati. <i>Falsafaning fan va dunyoqarashga doir mohiyati. Falsafaning predmeti va asosiy masalalari. Falsafiy bilimning strukturasi va asosiy funksiyalari. Amaliy falsafa. Dunyoqarashning mohiyati, tuzilishi va funksiyalari. Dunyoqarashning tarixiy shakllari: mifologik, diniy, falsafiy va ilmiy dunyoqarash. Falsafa va fanning mutanosibli va farqi. Raqamli sivilizatsiya davrida falsafaning yoshlar ongida to'g'ri fikrlash mahorati va mafkuraviy immunitetni shakllantirishdagi ahamiyati. [1, 2, 4]</i>	2
M2	Sharq falsafasining mohiyati va ijtimoiy taraqqiyotdagi ahamiyati. <i>Qadimgi Sharq va G'arb falsafasining vujudga kelishi va farqlari. Hindiston va Xitoy falsafasining axloqiy g'oyalari. Avesto manbasidagi olam va shaxs tarbiyasiga oid g'oyalari. Al-Farg'oniy, Al-Xorazmiy, Al-Beruniy, Al-Forobiy, Ibn Sinoning qarashlari. J.Rumiy, G'azzoliy, Nizomulmuluk, A.Navoiy, M.Ulug'bek va boshqa mutafakkirlarning axloqiy qarashlari. Tasavvuf falsafasi (Yu.Hamadoniy, A.Yassaviy, B.Naqshbandiy). XIX-XX asr jadidizmi (Gaspirali, Behbudiy, A.Fitrat, A.Avloniy, Cho'lpon, A.Qodiriy). [1, 2, 3]</i>	2
M3	G'arb falsafasining ustuvor yo'nalishlari va ularning fan taraqqiyotiga ta'siri. Qadimgi Yunon falsafa maktablari (Geraklit, Sokrat, Demokrit, Platon, Aristotel). Ilk O'rta asrlar: apologetika va patristika, Avgustin, sxolastika, U.Okkan va Foma Akvinskiy. Uyg'onish davri: panteizm, antroposentrizm, dialektika. Yangi davr falsafasi va ma'rifatparvarlik. Nemis klassik falsafasi. XIX-XXI asr G'arb falsafasi, madaniyat industriyasi tanqidi va psixozanaliz ta'limoti. [1, 2, 5]	2
M4	Borliq falsafasi (Ontologiya). Borliq tushunchasiga oid falsafiy va tabiiy-ilmiy konsepsiyalar. Borliq va yo'qlik dialektikasi. Borliq shakllarining tasnifi. Biosfera va noosfera, koevolyutsiya va environmentalizm. O'zbekistonda "Yashil makon" umummilliy dasturining ahamiyati. Substrat, substansiya va materiya.	2

	<i>Materiya harakatining tiplari va shakllari. Makon va vaqtning konsepsiyalari hamda xossalari. [1, 4]</i>	
M5	Rivojlanish falsafasi. <i>Narsa va hodisalarning paydo bo'lishi, shakllanishi, o'zgarishi va rivojlanishi. Rivojlanish qonunlarining mohiyati. Falsafa kategoriyalarining tasnifi. Cheklilik va cheksizlik, potensial va aktual cheksizlik. Borliqning birligi va rang-barangligi. Kengayuvchi olam, kosmik gologramma, torsion maydonlar, qizil siljish nazariyasi. In'ikos nazariyasi va uning rivojlanish jarayonidagi o'rni. [1, 2, 3]</i>	2
M6	Bilish falsafasi. <i>Bilish jarayonining mohiyati va mezonlari. Bilishga oid yondashuvlar: sensualizm, empirizm, ratsionalizm, skeptitsizm, agnostitsizm. Bilimning turlari va shakllari. Sub'yekt va ob'yekt aloqasi. Hissiy, empirik, nazariy, mantiqiy va intuitiv bilish darajalari. Haqiqat bilishning mezoni. Metod, metodika va metodologiya. Bilish metodlarining tasnifi. Zamonaviy metodologiya (kumatoid, keys-stadi, abduksiya). [1, 2, 4, 5]</i>	2
M7	Mantiq. <i>Mantiqning mohiyati. Formal, noformal, dialektik va matematik mantiqning o'zaro aloqasi. Tafakkur qonunlari va shakllari. Tushuncha, hukm va ularning turlari. Deduktiv, induktiv xulosa va analogiya. Sillogizm nazariyasi. Argumentatsiya, asoslash va tanqid qilish. Tanqidiy tafakkurning mantiqiy xulosa chiqarishdagi roli. Gipoteza, savollar va javoblar mantig'i. [1, 2, 4]</i>	2
M8	Jamiyat falsafasi. <i>Jamiyat tushunchasining mohiyati va rivojlanish bosqichlari. Jamiyat rivojining iqtisodiy asoslari, mulk va moddiy ishlab chiqarish. Xususiy tadbirkorlikning roli. Davlat boshqaruvi shakllari, fuqarolik jamiyati va demokratiya. Ma'naviy va ijtimoiy asoslar. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi va yangilangan Konstitutsiyaning ijtimoiy ongga ta'siri. "Ma'rifatli jamiyat" konsepsiyasi. [1, 2]</i>	2
M9	Tarix falsafasi, sivilizatsiya va madaniyat. <i>Tarix falsafasining tuzilishi va funksiyalari. Sivilizatsiya tushunchasi va uning tiplari. Sivilizatsiya va madaniyat mutanosibli. Madaniyatning tuzilishi va ijtimoiy funksiyalari. O'zbek madaniyati va etnomadaniyat dialektikasi. Madaniyatlararo kommunikatsiya. Ommaviy madaniyatning turlari: aksilmadaniyat, submadaniyat, ekran madaniyati. An'anaviy va zamonaviy madaniyat uyg'unligi. [1, 4]</i>	2
M10	Inson falsafasi (Falsafiy antropologiya). <i>Insonning mohiyatiga oid qarashlar tasnifi: dualizm, monizm, fan nuqtai nazaridan yondashuv. Insonning bioijtimoiy va madaniy mohiyati. Ijtimoiy ongning strukturasi va shakllari. Onglilik va ongsizlik dialektikasi. Ong, til va tafakkur. Hayotning ma'nosi. Iztirob, qo'rquv, agressiya tabiati. Inson faoliyatining tuzilishi: muloqot, mehnat, o'yin va ijodning inson kamolotiga ta'siri. [1, 2]</i>	2
M11	Qadriyatlar falsafasi. <i>Qadriyat tushunchasining ma'nosi va tasnifi: moddiy va ma'naviy, umuminsoniy, milliy, shaxsiy, axloqiy qadriyatlar. Oilaning qadriyatga doir jihatlari, avlodlararo vorisiylik. Gender tengligi, qariyalarni qadrlash, mahalla – milliy qadriyat. Sog'liqning qadriyat sifatidagi ahamiyati. Uchinchi ming yillikda qadriyatlar transformatsiyasi. Qadriyatlarni baholashning ahamiyati. [1-4]</i>	2
M12	Etika. <i>Etikaning mohiyati va ahamiyati. Zamonaviy axloqning sohalari: metaetika, normativ etika, amaliy etika. Etikaning asosiy kategoriyalari. Ijtimoiy adolat tamoyili, ixtiyor erkinligi va axloqiy tanlov. Sharq va G'arb mutafakkirlarining axloqiy qarashlari. Kasbiy axloq: kompyuter etikasi, bloger etikasi, kiberetika, tibbiy va yuridik etika. Siyosat va axloq, ekologik etika, ishbilarmonlik etikasi. [1, 3]</i>	2

M13	Estetika. Dunyoni estetik idrok etishning mohiyati. Estetik ong va uning strukturasi. Estetikaning asosiy kategoriyalari: ulug'vorlik, fojiaviylik, kulgililik, xayoliylik. Sharq va G'arb mutafakkirlarining estetik qarashlari. Estetik did va uning shaxs kamolotiga ta'siri. San'at dunyoni estetik idrok etish shakli, uning turlari va funksiyalari. Xalq amaliy san'atining estetik jihatlari. Yoshlarda estetik didni tarbiyalashning ahamiyati. [2, 4]	2
M14	Global jarayonlar va barqaror taraqqiyot falsafasi. Globallashuv, globalistika va barqaror taraqqiyot jarayonlarining mohiyati. Global muammolarning mezonlari va tasnifi: urush va tinchlik, demografiya, migratsiya, ekologiya, oziq-ovqat, urbanizatsiya. Global jinoyatchilik va xalqaro hamkorlik. Texnika, axborot texnologiyalari, sun'iy intellekt va virtual reallikning mutanosibligi. Nanotexnologiyalar va biometrik identifikatsiya. Global muammolarni hal qilishda xususiy va umumiy manfaatlar mutanosibligi. [1, 3]	2
M15	Korrupsiyaning mohiyati, oqibatlari va unga qarshi kurash mexanizmlari. Korrupsiya tushunchasining mohiyati, tarixiy ildizlari va sabablari. Korrupsiyaning ijtimoiy hayotdagi ko'rinishlari va axloqiy tarbiyaga salbiy ta'siri. Siyosiy, g'oyaviy va iqtisodiy korrupsiya. Kadrlar korrupsiyasi. O'zbekistonda korrupsiya turlari: favoritizm, nepotizm, kronizm, mahalliychilik. O'zbekistonda korrupsiyaga qarshi kurashning yo'nalishlari va huquqiy asoslari. Xalqaro tajriba va hamkorlik. OAVning korrupsiyaga qarshi kurashdagi o'rni. [1, 2]	2
Seminar mashg'uloti (S)		30
S1	Falsafaning mohiyati va jamiyat taraqqiyotidagi roli.	2
S2	Sharq falsafasi va uning ijtimoiy taraqqiyotdagi roli.	2
S3	G'arb falsafasining ustuvor yo'nalishlari va ularning fan taraqqiyotiga ta'siri.	2
S4	Borliq falsafasi.	2
S5	Rivojlanish falsafasi.	2
S6	Bilish falsafasi.	2
S7	Mantiq.	2
S8	Jamiyat falsafasi.	2
S9	Tarix falsafasi, sivilizatsiya va madaniyat.	2
S10	Inson falsafasi.	2
S11	Qadriyatlar falsafasi.	2
S12	Etika.	2
S13	Estetika.	2
S14	Global jarayonlar va barqaror taraqqiyot falsafasi.	2
S15	Korrupsiyaning mohiyati, oqibatlari va unga qarshi kurash mexanizmlari.	2
6.	Mustaqil ta'lim topshiriqlari	60
1	Falsafaning mohiyatiga oid Sharq va G'arb mutafakkirlari ta'riflarini tasniflash va ular bo'yicha prezentatsiya tayyorlash.	2
2	Senekaning "Lutsiliyga axloqiy xatlari" asarini o'qish va shu asosida o'z hayoti va faoliyatiga baho berilgan esse tayyorlash.	2
3	Abu Nasr Forobiy va G'azzoliyning falsafa ilmiga oid qarashlarini qiyosiy	2

	tahlil etish.	
4	Noklassik ontologiyaning yo‘nalishlari bo‘yicha esse tayyorlash (M.Xaydeggerning “Borliq va vaqt” asari asosida).	2
5	“Aristotel, Forobiy va Kant ontologiyasida kategoriyalarning tasnifi” mavzusida esse va krossvord tayyorlash.	2
6	A.Fitratning “Oila” asaridagi oila qurish va farzand tarbiyasiga oid g‘oyalar bo‘yicha esse tayyorlash.	2
7	A.Fitratning “Rahbari najot” risolasidagi qarashlar bo‘yicha esse tayyorlash va videorolik tanlovini o‘tkazish.	2
8	Avloniyning “Madaniyat to‘lqinlari” va E.Toﬀlerning “Uchinchi to‘lqin” asarini qiyosiy tahlil etish.	2
9	“Axborotlashgan jamiyat va uning istiqbollari” mavzusida esse tayyorlash (A.Toynbi, E.Toﬀler asarlari asosida).	2
10	“Dunyoni estetik idrok etishda badiiy asarlarning ahamiyati” mavzusida esse tayyorlash.	2
11	“Dunyo xalqlari madaniyatidagi umumiylik va farqlar” mavzusida videorolik tayyorlash.	2
12	“Dunyo xalqlari miflari” haqida krossvord tayyorlash.	2
13	J.Rumiyning “Ovchi va lochin” rivoyatining tarbiyaviy ahamiyatini tahlil etish.	2
14	“Zamonaviy axloqiy tarbiyaning yutuqlari va kamchiliklari” mavzusida esse tayyorlash.	2
15	“Koevolyutsiya va environmentalizm dialektikasi” mavzusida esse va krossvord tayyorlash.	2
16	M.Behbudiyning “Yoshlarga murojaat” maqolalarini tahlil etish va esse tayyorlash.	2
17	Makiavellining “Hukmdor” asari bo‘yicha taqdimot tayyorlash.	2
18	G‘azzoliyning “Tavba” asarini tahlil etish va o‘ziga baho beruvchi esse tayyorlash.	2
19	Ibn Tufayl va Ibn Sinoning “Hay ibn Yaqzon” risolalarini qiyosiy tahlil etish.	2
20	“Korrupsiyaning mohiyati va oqibatlari” mavzusida viktorina va videoroliklar tanlovini tashkil etish.	2
21	“O‘zbekistonda korrupsiyaga qarshi kurash mexanizmlari” mavzusida esse tayyorlash.	2
22	Nizomulmulkning “Siyosatnoma” asari bo‘yicha jamiyat boshqaruviga oid g‘oyalarni tahlil etish.	2
23	S.Xantingtonning “Sivilizatsiyalar to‘qnashuvi” asarini o‘qish va esse tayyorlash.	2
24	“Iqtisodiyot falsafasi” mavzusida referat tayyorlash.	2
25	“Gnoseologiyaning zamonaviy tahlili va bilish muammolari” mavzusida esse yozish.	2
26	“Falsafa qonunlari va kategoriyalari” mavzusidagi taqdimot.	2
27	“Mening oilam – mening baxtim” mavzusida o‘quv loyihasini tayyorlash.	2

28	“Zamonaviy axloqiy tarbiyaning yutuq va kamchiliklari” mavzusida esse tayyorlash.	2
29	“Globallashuv, globalizm va barqaror rivojlanishning ustuvor yoʻnalishlari” mavzusida referat tayyorlash va taqdimoti.	2
30	“Dunyoning ilmiy manzarasi va uning evolyutsiyasi” mavzusida referat tayyorlash.	2

7.	Ta’lim texnologiyalari va metodlari
mavzuni ogʻzaki bayon qilish (ma’ruza); 4 javobli test savollarini tayyorlash; loyiha ishlarini tayyorlash; interfaol keys-stadilar; taqdimotlar tayyorlash; referat tayyorlash; blits-soʻrov; guruhlarda ishlash; bir soatlik dars ishlanmasini tayyorlash; krossvord tuzish; xorijiy adabiyotlardan ma’lumotlarni toʻplash, tarjima qilish va tahlil qilish.	

8.	Talabalar tomonidan kreditlarni olish uchun talablar
Ushbu fan boʻyicha talabalar bilimini baholash semestr davomida oʻquv materiallarini (testlar va yozma ishlar) bajarishga asoslanadi. Dars davomida talabalar 100 ballik tizimda baholanadi. Shundan, talabaning dars mashgʻulotlaridagi ishtiroki, mustaqil ishlar va joriy natijalar uchun 25 ball, oraliq nazorat uchun 25 ball, yakuniy nazorat uchun 50 ball beriladi. Talabaning bilimi olgan umumiy ballaridan kelib chiqib, quyidagicha baholanadi: 90-100 ballgacha – “a’lo” 70-89,9 ballgacha – “yaxshi” 60-69,9 ballgacha – “qoniqarli” 0-59,9 ballgacha – “qoniqarsiz”.	

TALABALAR BILIMINI BAHOLASH TARTIBI			
Reytingni baholash turlari	Maks. ball	Bajariladigan topshiriqlar	Topshiriqlarni bajarish muddati
joriy nazorat, shundan	25	Oʻquv jarayonining jadvali boʻyicha	
Dars mashgʻulotlardagi ishtiroki va faolligi	15	fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda, seminar, laboratoriya va amaliy mashgʻulotlarda ogʻzaki soʻrov, test oʻtkazish, suhbat, nazorat ishi, kollokvium, keys stadi, kazu yoki vaziyatli topshiriqlar, loyiha, kurs ishi, uy vazifalarini bajarishi	Fanning dars jadvalidagi auditoriya vaqtiga mos holda
Mustaqil ta’lim, shundan	10	talabalar mustaqil ishlarini ikki yoʻnalishda – auditoriyada va auditoriyadan tashqarida tashkil etiladi	
1-mustaqil ish	5	Mustaqil ta’limni baholash topshiriqlarining portfoliosi (taqdimot, testlar, yozma ish variantlari, keys stadilar, masalalar, topshiriqlar va tahliliy jadvallarni bajarish) orqali amalga oshiriladi.	Topshirishning oxirgi muddati: oraliq nazorat boshlanguniga qadar
2-mustaqil ish	5	Loyiha ishi tayyorlash (infografika, slaydlar yoki video-prezentatsiya shaklida) va himoya qilish	Topshirishning oxirgi muddati: oraliq nazoratdan keyingi haftada

Oraliq nazorat	25	Oraliq nazorat ma'ruza darslarida faol ishtiroki, mashg'ulot daftarlarining yuritilish holatini e'tiborga olish va oraliq nazorat ishining (yozma ish, test, og'zaki so'rov, taqdimot yoki loyiha ishi shaklida kichik guruhlarda ishlash) baholanishi orqali amalga oshiriladi.	Akademik o'quv yili grafigi bo'yicha
Yakuniy nazorat	50	Yakuniy nazorat semestr yakunida yozma ish, og'zaki so'rov yoki test shaklda o'tkaziladi.	Akademik o'quv yili grafigi bo'yicha
Jami	100		

Talabaning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy balli har bir nazorat turidan belgilangan qoidalarga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$YaB = JN + ON + YaN$$

bu yerda: JN – joriy nazorat; ON – oraliq nazorat; YaN – yakuniy nazorat.

Eslatma: Joriy nazorat va oraliq nazorat uchun ajratilgan jami ballar (50 ball) ning kamida 60 foizi (30 ball)ni to'play olmagan talabaga yakuniy nazoratga kirishga ruxsat berilmaydi. Shuningdek, yakuniy nazoratda ishtirok etib, yakuniy nazorat uchun ajratilgan jami ball (50 ball) ning kamida 60 foizi (30 ball)ni to'play olmagan (ya'ni, qoniqarsiz baho olgan) talaba mazkur fan bo'yicha tegishli kreditlarni o'zlashtirmagan hisoblanadi va akademik qarzдор hisoblanadi.

9. Fan bo'yicha talabalar bilimni baholash va nazorat qilish mezonlari
a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim: - fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritga olsa; - fandagi mavzulami bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas; - fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavurga ega bo'lsa; - fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa; - berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa; - konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa; - mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa; - barcha amaliy ko'nikma va malakalami o'zlashtirgan bo'lsa; - nazariy bilimlarni turli vaziyatda qo'llash olish; - tizimli yondashish, uzviylikka amal qilish.
b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim: - fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzulami bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas; - fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa; - fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa; - fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa; - fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa; - fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;

- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishga harakat qilgan bo'lsa; - barcha amaliy ko'nikma va malakalami o'zlashtirishga harakat qilgan bo'lsa.
c) 3 baho olish uchun talabani bilm darajasi quyidagilarga javob berishi lozim: - fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa; - fandagi mavzulami tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa; - fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa; - bayon qilish ravon bo'lmasa; - fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa; - fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
d) quyidagi hollarda talabani bilm darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin: - fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa; - fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasawurga ega bo'lmasa; - fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajarmagan bo'lsa; - fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa; - fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa; - fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa; fanni bilmasa.

10. Foydalanilgan adabiyotlar	
Asosiy adabiyotlar	
1.	Shermuhamedova N. Falsafa. Darslik. – Toshkent: Idris Abdurauf nashr, 2021. – 667 b.
2.	Davronov Z., Shermuhamedova N., Qahharova M. va boshq. Falsafa. O'quv qo'llanma. – Toshkent: TMU, 2019. – 375 b.
3.	Saifnazarov I., Muxtorov A., Ernazarov D., Usmonov F. Falsafa. O'quv qo'llanma. – Toshkent: Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi, 2021. – 424 b.
4.	Madaeva Sh., Shermuhamedova N. va boshq. Falsafa. O'quv qo'llanma. – Toshkent, 2019.
5.	Чумаков А.Н. Философия. Учебник. – М.: INFRA, 2018. – 320 с.
Qo'shimcha adabiyotlar	
6.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2022. – 416 b.
7.	Muxammadjonova L.A. Davlat xizmatchisi etikasi va imidji. – Toshkent: Universitet, 2017.
8.	Falsafa asoslari. Q.Nazarov [va boshq.]. - Toshkent: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2018. - 380 b.
9.	Алиев Б., Мухтаров А., Норов Т. Ўзбекистоннинг коррупцияга карши кураш стратегияси. – Тошкент: ТДИУ, 2022. – 320 б.
10.	Nishonova O.Dj. O'zbek etnomadaniyatining estetik xususiyatlari. – Toshkent: Universitet, 2023.
11.	Xakimov N.X., Amriddinova D. Jadidchilik ta'limotida komil inson konsepsiyasining falsafiy mohiyati. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2023.
12.	Shermuxamedova N.A. Falsafaga kirish. – Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2024.
Axborot manbalari	

13.	http://www.edu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi sayti.
14.	www.uza.uz - O‘zbekiston Milliy axborot agentligi (O‘zA)
15.	http://www.uzedu.uz – O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi sayti.
16.	www.ziyonet.uz – O‘zbekiston Respublikasi ta’lim portali
17.	www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
18.	www.natlib.uz - Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi
19.	www. webofscience.com – Xalqaro ilmiy maqolalar platformasi